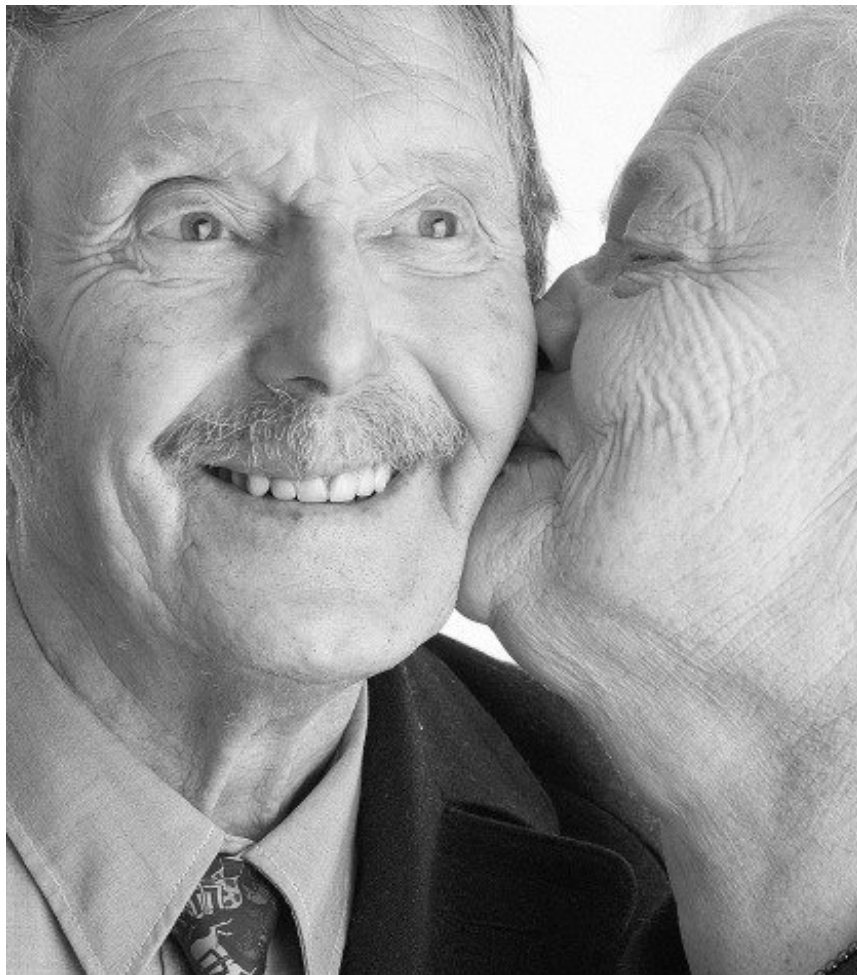

Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt

Rapport från
Äldretinget i Boden
2003-11-28

Innehållsförteckning	1
Rapport från Äldreting Boden 2003-11-28	3
Sammanfattning - genomförande	3
Intryck	3
Bakgrund och syfte	3
Förberedelser	4
Utvärdering och erfarenheter av äldretinget	5
Tinget som mötesform	5
Marknadsföring, teknik, ekonomi	5
Seminarierna	6
Vårdkedjan med patienten i centrum	6
Lindrande vård i livets slutskede (palliativ vård)	6
Folkhälsa och livskvalitet för äldre	8
Boende för äldre	9
Slutkommentar om äldretinget i Boden	11
Slutord	11
Bilagor	12
Hälsa- och sjukvårdsberedning Mitt inbjuder till	12
Fredag den 28 november	12
Folket Hus i Boden	12
Program Äldreting Boden 28/11	13
Programinformation	13
Grundläggande om seminarierna	14
Seminarium 1 Vårdkedjan med patienten i centrum	14
Seminarium 2 Lindrande vård i livets slutskede	14
Seminarium 3 Folkhälsa och livskvalitet för äldre	14
Seminarium 4 Boende för äldre	14
Program	15
Anmälningssblankett till Äldreting i Boden 28/11	16
Hälsa- och sjukvårdsberedning Mitt	17
Utvärdering av äldretinget i Boden	17
Kommentarer:	17
Kommentarer (bra)	17
Kommentarer: (mindre bra)	18
Kommentarer:	18
Kommentarer:	18
Beredningens kommentarer	19
Deltagarförteckning Äldretinget i Boden	20
Deltagarförteckning Äldretinget i Boden	21
Deltagarförteckning Äldretinget i Boden	22

Rapport från Äldreting Boden 2003-11-28

Sammanfattning - genomförande

Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt genomförde den 28 november 2003 ett äldreting i Folkets Hus i Boden enligt bifogat program. (se bilaga 1)

De inbjudna deltagarna fick möjlighet att under fyra seminarier lyssna till sakkunniga, diskutera och lämna komma med synpunkter och förslag inom följande områden:

Sem.	Innehåll/ämne	Sakkunnig
1	Vårdkedjan med patienten i centrum	Distr.läk.Mats Weström
2	Lindrande vård i livets slutskede	Distr.läk. Sven Söderberg
3	Folkhälsa och livskvalitet för äldre	Folkhälsorådet Agneta Granström
4	Boende för äldre	Proj.ledare. Paradisprojektet Marianne Pedersen

De medverkande sakkunniga hade lång erfarenhet inom sina ämnesområden och var väl förtrodda med de flesta förekommande frågeställningarna inom området.

Ett sammanfattande estradsamtal med möjlighet till kompletterande frågor med sakkunniga och samtalsledare avslutade äldretinget.

Under dagen roade Bodenrevyn med några bejublade sång och revynummer.

Totalt deltog nästan 120 personer i de olika seminarierna i Folkets Hus.

Intryck

Det gick inte att missta sig på deltagarnas positiva omdömen om arrangemanget redan under förmiddagen. I utvärderingen kom det också att bekräftas att äldretinget var ett välkommet initiativ. (Se utvärdering bilaga 2)

Av seminariediskussionerna framgick också tydligt det engagemang som äldretingets deltagare visade. Diskussionens vågor gick tidvis höga. Här fanns ett brinnande intresse. Deltagarna fick också goda möjligheter att komma till tals.

Beredningen upplevde att den fick god kontakt med deltagarna vilket också stimulerade till många goda förslag.

Behoven att prioritera och samverka över huvudmannagränserna, (Kommuner resp. landsting), blev ett dominerande och bestående intryck för beredningen.

Beredningens bedömer att genomförandet tillfört beredningen viktig kunskap i äldre frågor och att arrangemanget var väl värt den möda och de pengar beredningen lagt ner på planering och genomförande.

Bakgrund och syfte

Uppdraget

Landstingsfullmäktiges uppdrag till Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt år 2003 löd i huvudsak enligt följande:

”Med utgångspunkt i nationella handlingsplanen ska arbetet för beredningen inriktas mot äldres behov år 2003. Särskilt ska samverkan med andra aktörer, äldres delaktighet och inflytande samt stöd till anhöriga belysas.”(ref Landstingsplan 2003)

Beredningen har också ett uppdrag att göra landstingets behov av nödvändiga prioriteringar känt och man ska även samarbeta med kommunerna.

Det grundläggande utredningsarbetet

Beredningen har för att genomföra sitt uppdrag träffat pensionärsorganisationerna i Luleå och Boden. Vidare har man medverkat vid ett läns- och lokalt upptaktsmöte för att introducera studiecirkeln ”Hur gör jag nu?” som handlar om etik, moral och värderingar inom landstinget. Vid några av cirkelmötena medverkade beredningens ledamöter.

Beredningen intervjuade och samtalande dessutom med ett stort antal medborgare under Seniormässan i Arcushallen och genomförde även ytterligare intervjuer av medborgare.

För att skaffa sig kompletterande information gjorde beredningen studiebesök vid rehabenheten vi Sunderby sjukhus och vid Fyren, ett kommunalt äldrecentrum i Luleå och besökte under hösten även Institutionen för Hälsovetenskap i Boden. (gamla sjuksköterskeskolan)

Förberedelser

Beslut

Som komplement till ovanstående aktiviteter för att kommunicera medborgare i äldrefrågor beslutade beredningen under våren 2003 att även arrangera ett äldreting.

Syftet med äldreting

”Att skapa en stimulerande mötesmiljö med möjligheter till bra diskussioner mellan medborgare och förtroendevalda för att ytterligare belysa äldrefrågorna.”

Planering

En arbetsgrupp med ordförande Anders Öberg och ledamöterna Ewa Andersson, Eivy Blomdahl-Hellström och Karl-Gunnar Lund, med stöd av beredningens utredare Anders Renström, tillsattes för att planera genomförandet.

Marknadsföring

Efter ett antal planeringsmöten annonserade beredningen under september och oktober om äldretinget i de lokala annonsbladen och Ditt landstingsannonsen med inbjudan till äldretinget. Särskilda inbjudningsbrev skickades också ut till pensionärsorganisationer, kommunala pensionärsråden, KPR, och andra föreningar inom verksamhetsområdet.

Utvärdering och erfarenheter av äldretinget

Tinget som mötesform

Positivt och negativt

Äldretinget har väl motsvarat de förväntningar som beredningen haft under planeringsstadiet.

Mötesformen har inbjudit till levande och ”näringsberikande” prestigelösa diskussioner med goda möjligheter att ta upp personliga erfarenheter och åsikter.

Såväl landstingets som kommunernas ibland svårbegripliga ageranden i äldrefrågor har kunnat diskuteras i en konstruktiv anda.

Både de mer pratvana förtroendevalda företrädarna för pensionärsorganisationer och vanliga mindre erfarna talare har kunnat göra sina röster hörda.

Möjligheten att få träffas och prata om angelägna frågor medförde att programmet blev späckat till innehållet vilket kanske av några upplevdes som att man inte fick tillräcklig tid för att resonera med varandra om egna angelägenheter.

Stunderna för kafferepsprat blev alltså inte så många och långa som man kanske förväntat sig.

En positiv erfarenhet är dock att ingen insjuknat allvarligt eller synbart blivit helt uttrötad. Detta kan man kanske tolka som att programmet ändå var tämligen väl avvägt.

Vad har tinget tillfört beredningen?

Beredningen har tillförts ytterligare kompetens om äldres behov med fokus inte bara på det landstingskommunala utan även på det primärkommunala ansvarsområdet. Beredningen har därmed fått ett bredare kunskapsperspektiv.

Dessutom har beredningen med arrangerandet av äldretinget som utgångspunkt skaffat sig en bättre handlingsberedskap att genomföra andra större arrangemang som kräver en bred medborgarmedverkan.

Marknadsföring, teknik, ekonomi

Marknadsföring och anmälningar

Beredningens marknadsföring av äldretinget i Boden har skett genom annonsering, brev till äldre- och anhörigorganisationer samt muntlig information.

Marknadsföringen har haft åsyftad effekt med ett stort antal anmälningar till följd. Antalet anmälningar i förhållande till uppsatta mål, lokalernas möjligheter samt beredningens ekonomiska förutsättningar har kunnat hanteras med bra balans.

Beredningen har kunnat ta emot i stort sett alla som velat vara med på äldretinget. Det som blev ett litet bekymmer var att optimera och fördela deltagarna efter de önskemål om seminarier som framförts. Lokalernas begränsningar var ju ett faktum och viss omfördelning tvärs emot angivna önskemål blev nödvändiga att göra.

Ekonomi

Genomgående har lokala entreprenörer använts med bra resultat i form av hög kvalitet på produkter och tjänster.

Kostnaderna för äldretinget har hållits inom befintlig budget för beredningen. All upphandling har skett enligt gällande regelverk.

Seminarierna

Vårdkedjan med patienten i centrum

Sakkunnige Mats Weström, distriktsläkare vid Örnässets vårdcentral, inledde med en schematisk beskrivning av patienten, vårdgivaren och samspelet dem emellan samt det myller av aktörer inom både kommun och landsting som ingår i hela processen med vårdkedjan.

En ytterligare komplicerande faktor är den pågående specialiseringen inom sjukvården som ständigt ökar behovet av externa kontakter sett i ett vårdcentralsperspektiv. Multisjuka, ofta äldre, patienter blir därmed ett större och större problem.

Synpunkter och förslag

Under seminariet framförs följande synpunkter och förslag:

- Samverkan mellan kommun och landsting fungerar dåligt.
- Primärvården är viktig. Mer pengar till primärvården om vi skär ner på vårdplatserna.
- Vill träffa samma läkare jag haft tidigare på vårdcentralen.
- Minska den politiska överbyggnaden och därmed kostnaderna och för över pengarna till vården.
- Sluta prioritera idrottsmän till vården.
- För jobbigt att komma fram på telefonen till vårdcentralen.
- Bättre uppföljning av vilka mediciner patienten ska ta.
- Landstinget måste trygga tillgången till läkare för att säkra tryggheten.

Lindrande vård i livets slutskede (palliativ vård)

”Man ska leva så att man blir vän med döden.” (Astrid Lindgren)

Citatet blev sakkunnige Sven Söderbergs inledning på rubricerat seminarium. Sven är distriktsläkare och chef för palliativa resursteamet, PRT, vid Sunderbyns sjukhus.

Sven fortsatte med att beskriva förskjutningen av perspektiv med följande konstaterande:

”Förr var kravet att läkaren skulle hjälpa patienten att få ett gott liv. Nu är kravet ett evigt liv.”

Översikt kring döden, dödsorsaker, mm.

- 80% dör den långsamma döden
- 10% för att man röker

- ¼ dör i cancer
- De flesta svårt sjuka vill vara hemma men i Norrbotten dör 10% hemma. I Östergötland 30%.
- 85% vill dö hemma om man får tillgång till erfaren läkare och får komma till sjukhus vid behov.
- 40% dör på sjukhus
- 30% på äldreboenden
- 20% i hemmet

Palliativa vården i livets slutskede tillhör prioriteringsgrupp 1.

Sven menar att det viktigt med en aktiv helhetsvård vilket innebär att ta hand om fysiska, psykiska, sociala och existensiella problem och att ha personal som klarar av detta. Det innebär även att:

- all smärta kan lindras
- alla symptom kan lindras

Organisation

Under seminariet framkom att det inom Norrbottens läns landsting inte finns någon heltäckande organisation för den palliativa vården. Den är också ojämnt fördelad i länet.

Tänkbara lösningar kan vara en eller flera av följande:

- Glesbygdslösning dvs varje distriktsläkare och distriktsköterska ska sköta palliativa patienter på sitt område.
- Stöd av resursteam.
- Specialiserat dygnetrunt hemsjukvårdsteam organiserat inom primärvård eller slutenvård.
- Egna slutenvårdsplatser för teamets patienter.

Synpunkter och förslag

Följande förslag väcktes under seminariet:

- Bättre material för att leda cirklar i etik och moral.
- Inför ”livstestamente” som i Finland.
- Mer utbildning till personal i äldreboenden.
- På varje vårdcentral bör finnas en eller flera läkare med lång erfarenhet av geriatrik.
- Inrätta palliativa platser på särskilda boenden.
- Politikerna ska sluta med byapolitiken och lära sig prioriteringarna.
- Viktigt att personal som är intresserade väljs ut att arbeta med äldre.
- Bygg ut den palliativa vården på olika sätt i olika kommuner genom samverkan mellan landsting och kommuner.
- Bättre stöd till anhöriga att fatta beslut om att avbryta livsuppehållande åtgärder.

Folkhälsa och livskvalitet för äldre

Sakkunnige Agneta Granström, folkhälsoråd i Norrbottens läns landsting, ger en historisk tillbakablick från 1700-tal till idag.

Agneta beskriver även det nya nationella folkhälsomålet och de elva målområdena:

1. Delaktighet och inflytande
2. Ekonomisk och social trygghet
3. Trygga och goda uppväxtvillkor
4. Ökad hälsa i arbetslivet
5. Sunda och säkra miljöer och produkter
6. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Gott skydd mot smittspridning
8. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
9. Ökad fysisk aktivitet
10. Goda matvanor och säkra livsmedel
11. Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och doping samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Speciell målområde 6 berör landstinget.

Synpunkter och förslag

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Som exempel och förslag på en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård nämndes:

Att inte behöva vänta länge på provsvar, att bli väl omhändertagen, att bli tagen på allvar, att inte behöva ha någon anhörig som för ens talan för att få respons.

Fysisk aktivitet

Det talades mycket om vikten av fysisk aktivitet och svårigheterna att själv komma igång på ett bra sätt. Det underlättar om man kunde ingå i en grupp. Dessutom tillkommer den sociala gemenskapen i gruppen.

- Pensionärsföreningarna vill ha bättre tillgång till ledare och lokaler.
- Läkarna bör ordinera fysisk aktivitet i större utsträckning
- För dem som inte klarar fysiskt krävande aktiviteter nämndes boule som en lämplig aktivitet

Sociala kontakter

Vikten och betydelsen av sociala kontakter och nätverk betonades.

- Ensamma är en viktig målgrupp att nå.
- Viktigt att det finns bra kommunikationer så alla kan delta i aktiviteter.

Kostvanor

Vikten av att äta rätt diskuterades och studieförbundens cirklar kring kost och matvanor rekommenderades.

- Hälsosammare mat bör inte vara dyrare.

Eget ansvar

Man har själv ett stort ansvar för sin hälsa.

- Samhället bör stödja att det finns miljöer som underlättar att bibehålla sin hälsa.

Frivilliga hälsokontroller

Många röster höjdes bland deltagarna för hälsokontroller för personer över 65 år. Ett önskemål som under det sammanfattande estradsamtalet ifrågasattes av sakkunnig doktor som menade att detta sannolikt skulle kunna skada mer än göra nytta.

Som exempel talade han om prostatacancer och **test (PSA)**. Han berättade att de flesta äldre män har prostatacancer utan att veta om det. De har inga besvär eller symtom och kommer aldrig märka av sin sjukdom. Slutligen kommer de att gå bort på grund av ålderdom eller andra sjukdomar. Behandling mot prostatacancer är inte utan biverkningar och frågan är om det är bättre att leva sina sista år symtomfri och frisk eller som sjukdomsförklarad och med besvär från behandlingen.

Övrigt

- Om möjligt inrätta arbetsförmedling för äldre.
- Att äldre exempelvis hjälper till hos Röda Korset.
- Förhindra att inflytandet i samhället försvinner när man blir 65 år kan ske genom att pensionärsorganisationerna håller sig vitala.
- Viktigt med förkylningsvacciner för äldre.
- Rabatter för äldre till träningsställen önskvärt.
- Temagrupper för ex. vis personer med högt blodtryck önskvärt.
- Någon form av hjälp med enklare och tyngre sysslor önskvärt för att förhindra skador som sker i hemmet.
- Tidigare informationen i skolorna om ekonomiska frågor, sex och samlevnad, klamydia, aborter mm behöver återinföras.

Boende för äldre

Sakkunniga Marianne Pedersen, projektledare för Paradisprojektet i Luleå kommun inledde med att ge en bakgrundsbeskrivning till hur man arbetat inom kommunen för att planera inför ett framtida boende för äldre.

För cirka två år sedan konstaterade man i Luleå kommun att man behövde ta ett helhetsgrepp över problematiken kring det framtida boendet för äldre i kommunen.

De äldre behövde mer vård än man hade räknat med och kommunen behövde kartlägga boendebehovet på ett grundligt sätt inför framtiden.

Man ordnade bland annat ett rådslag med syfte att aktivera 40- och 50-talisterna och som första etapp i projektet startade man en annonskampanj ”Lule Paradiso”. Målgruppen var medborgare mitt i livet, sådana som är de blivande pensionärerna.

Föreläsningar ordnades med bra diskussioner för att få in synpunkter kring boendet och även via webb, kort, enkät och brev fick man in synpunkter. Totalt cirka 1000 svar med ibland mycket utförliga synpunkter kring boendet.

Synpunkter samlades in både från tätorter och glesbygd och bearbetas nu för att kunna utgöra underlag för boendeplaneringen.

I en rapport har man beskrivit svaren på boendefrågorna med följande struktur:

- Reflexioner över hur det är att bli gammal
- Boendeformer
- Service i närområdet
- Sociala nätverk och kultur
- Sjukvård

Av svaren kan man tyda att medborgarna vill:

- Bo kvar hemma så länge som möjligt
- Ha nära till kultur, affärer och samhällsliv

Synpunkter och förslag

Diskussionens vågor gick höga under boendeseminarier. Många klagomål och frågor kring indragen service såväl i tätorterna som i glesbygden kom upp.

Sammanfattning av seminariet

- Samverkan mellan kommun och landsting är viktig, liksom var ansvar ligger mellan dessa två aktörer
- Det är viktigt med ett socialt liv; affärer, kamrater, kommunikationer, möjlighet att bo kvar hemma. Vissa tycker att man kan flytta, men de flesta prioriterade sitt hem. Och det behövs ett samarbete mellan flera aktörer för att detta ska fungera
- Pensionärsservice är viktigt
- Pensionärsorganisationerna ska fungera som remissinstans i planeringsfrågor, som det också är idag enligt avtal i en del av våra kommuner.
- Samarbete mellan kommunerna när det gäller byar vid kommungränserna
- Bostädernas standard, standarden på slutlägenheten. Om jag bott hemma länge är jag kanske jättesjuk när jag flyttar till äldreboendet
- Boverkets regler med hissar är ett problem
- Servicen är dålig både i byar och i stan
- I stan finns en viss struktur, i byarna en annan. Alla idéer passar inte överallt. Det går kanske inte att inplantera en idé från ett ställe till ett annat
- Att se över alternativ via lokala föreningar och idkare

- Grannarna ser till varandra på landsbygden

Slutkommentar om äldretinget i Boden

Trots bristande erfarenhet av att arrangera ett så stort möte som äldretinget i Boden bedömer beredningen med utgångspunkt från utvärderingen och vad som framkommit i övrigt att äldretinget fått godkänt både som arrangemang och som ett verktyg att överföra information mellan medborgare och förtroendevalda.

Slutord

Beredningsordföranden Anders Öberg avslutade äldretinget med att konstatera att både arrangörer och deltagare fått många goda tankar och idéer med sig. Han passade även på att kort informera om nästa stora uppdrag för beredningen, Norrbottens hälso- och sjukvård 2010, ett uppdrag som kommer att handla om den framtida sjukvården i Norrbotten.

Slutligen framförde Anders Ett stort och varmt TACK till alla deltagare som möjliggjort att dagen blivit en sådan framgång.

6 APRIL 2004

Norrbottens läns landsting
Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt
inbjuder till

Äldreting i Boden

Fredag den 28 november
Folket Hus i Boden

Att skattepengarna inte räcker till allt vi skulle vilja göra är väl känt. Allt oftare måste vi välja mellan olika satsningar exempelvis inom vård och omsorg. För att lyckas med att prioritera och få en förståelse hos medborgarna, krävs en öppen diskussion om hur vi ska prioritera.

Vi vill med äldretinget

Skapa en stimulerande mötesplats med ett engagerande program som ger goda möjligheter för utveckling av dialogen och samtalet mellan förtroendevalda och äldregrupper. Genom sin upplägning ger tinget goda möjligheter till delaktighet och inflytande.

Samverkan

Äldre frågor är något som angår alla. Ansvar för många äldre frågor delas mellan huvudmännen landsting och kommuner. Den enskilda medborgaren ska i alla lägen vara i centrum utan att behöva bry sig om vem av huvudmännen som har ansvaret i den enskilda situationen.

Under äldretinget samverkar landstinget med Luleå och Bodens kommuner, med förhoppningen att kunna förbättra förståelsen för behovet av samverkan mellan äldreaktörerna i syfte att förbättra för de äldre.

6 APRIL 2004

Program Äldreting Boden 28/11

Syfte - genomförande

Tanken med äldreting är att på ett koncentrerat sätt och under stimulerande former få tillgång till många synpunkter om äldres erfarenheter och önskemål beträffande de olika huvudmännens verksamheter som berör äldre.

Tinget ska stimulera deltagarna att framföra sina åsikter i samtal med varandra och med de förtroendevalda. Diskussion och dialog ska därför stimuleras.

Sakkunniga informerar i början av varje seminarium om sitt område men ska därefter bara ha en stöttande roll i diskussionerna där deltagarna har den viktigaste rollen.

I slutet av dagen summerar vi intrycken. Vi dokumenterar och återger till deltagarna vad som kommer fram under dagen.

Programinformation

- Tid: 28 november, 09.00-16.30
- Plats: Folkets Hus i Boden
- Målgrupp: Intresserade, äldre medborgare och deras anhöriga
- Medverkande: Ledamöter i Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt (se dok.)
 Representanter för socialnämnderna i Luleå resp. Bodens kommuner
 Sakkunniga inom följande seminarieområden
1. Vårdkedjan med patienten i centrum:
Distriktsläkare Mats Weström, Örnässets vårdcentral
 2. Lindrande vård i livets slutskede:
Sven Söderberg distriktsläkare och chef för palliativa resursteamet PRT, Sunderbyns sjukhus
 3. Folkhälsa och livskvalitet för äldre:
Agneta Granström, folkhälsoråd
 4. Boende för äldre:
Marianne Pedersen, projektledare för Paradisprojektet i Luleå kommun
- Kommunala pensionärsråden i Luleå och Boden
 Moderator Britt Westerlund
- Avgift: Ingen avgift. Vi bjuder på kaffe och lunch.
- Anmälan: Anmälan görs senast 3 november på bifogad blankett eller på vår websida: www.nll.se/beredningmitt
- Information: Kompletterande information lämnas av
 Anders Renström, 0920-28 43 72 eller 0730-64 97 35
 Anders Öberg, 070-609 35 63
 Ewa Andersson, 070-642 75 74
 Eivy Blomdahl-Hellström, 070-215 60 57

6 APRIL 2004

Grundläggande om seminarierna

De fyra seminarierna handlar om viktiga frågor för äldre och deras anhöriga. Vi har satt våra egna rubriker och tagit upp frågor som vi bedömt viktiga men Du kan och ska naturligtvis ta upp även andra frågor som känns viktiga för Dig. Beräknad tidsåtgång för varje seminarium cirka 1,5 timme. Den sakkunnige finns med som stödresurs under diskussionerna som dokumenteras.

Seminarium 1

Vårdkedjan med patienten i centrum

En kvalitativt god vård förutsätter förutom ett akut omhändertagande även att det fungerar vid utskrivning från sjukhus eller andra vårdenheter. Det krävs ofta ett samarbete och en planering mellan landsting och kommun där också patient och anhöriga har rätt att medverka. Patienten ska vara i centrum.

Får Du som patient och anhörig tillräcklig information om sjukdomen och rehabiliteringen? Får Du det stöd Du behöver i hemmiljön? Fungerar vårdplaneringen och känner Du dig delaktig i vården?

Seminarium 2

Lindrande vård i livets slutskede

Att få en bra smärtlindring i samband med sjukdom och i livets slutskede tillhör enligt prioriteringsprinciperna våra viktigaste rättigheter. Bra hjälp finns att få men den når inte alltid ut till alla som behöver. Det behövs både personal med kompetens, rätt utrustning och organisation men också en miljö med omtanke som möjliggör en personligt anpassad omvårdnad.

Får alla som behöver tillräcklig information? Vilka brister finns och hur skulle vi kunna avhjälpa dem? Hur ser det ut i dag och i framtiden?

Seminarium 3

Folkhälsa och livskvalitet för äldre

Trots att Sveriges befolkning gradvis har uppnått en högre medellivslängd och ett allmänt bättre hälsotillstånd finns mycket kvar att göra för att förbättra våra livsvillkor. Begreppet "En sund själ i en sund kropp" hyllades redan av de gamla grekerna och är fortfarande aktuellt som grundläggande synsätt på hälsofrågor. Att må bra är ingen självklarhet utan något vi i högsta grad kan påverka genom goda vanor när det gäller kost och motion. Stress, droger, sömn, sociala nätverk är andra faktorer som kan påverka vår hälsa.

Vad får Dig att må bra? Kan Du påverka Din hälsa? Vad är det som begränsar? Får Du tillräcklig information kring Ditt och Din anhöriges hälsotillstånd? Vad kan landstinget göra bättre?

Seminarium 4

Boende för äldre

En viktig del av våra liv är den sociala miljön och våra boendeformer. Om det fungerar bra med detta mår vi också bättre och kan ta itu med vardagen och planera för framtiden. De flesta äldre vill kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. *Vad ska samhället kunna erbjuda mig för att jag ska kunna bo kvar hemma? Vad är det viktigaste förutom själva bostaden? Vilket stöd och hjälp behöver jag från andra för att klara mig bra?*

6 APRIL 2004

Program

Moderator: Britt Westerlund, ordförande i Landstingsfullmäktige

- 09.00-09.30 **Registrering och kaffe (Folkan)**
- 09.30-09.45 **Inledning**
Ordförande i Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt Anders Öberg hälsar tillsammans med Per Wahlström, ordförande i Socialnämnden i Boden välkommen till Äldretinget.
- 09.45-10.15 **Estradsamtal (Folkan)**
Under ledning av moderator Britt Westerlund presenterar respektive seminariesakkunnig sitt område och sina förväntningar på seminariet.
- 10.15-11.45 **Seminarieomgång 1(Rum meddelas vid registreringen)**
- 1. Vårdkedjan med patienten i centrum:**
Samtalsledare: Ledamot ur beredningen
Distriktsläkare Mats Weström, Örnässets vårdcentral
 - 2. Lindrande vård i livets slutskede:**
Samtalsledare: Ledamot ur beredningen
Sakkunnig: Sven Söderberg distriktsläkare och chef för palliativa resursteamet PRT, Sunderbyns sjukhus
 - 3. Folkhälsa och livskvalitet för äldre:**
Samtalsledare: Ledamot ur beredningen
Sakkunnig: Agneta Granström, Folkhälsoråd
 - 4. Boende för äldre:**
Samtalsledare: Ledamot ur beredningen
Sakkunnig: Marianne Pedersen, projektledare för Paradisoprojektet i Luleå kommun
- 12.00-13.00 **Lunch**
- 13.00-14.30 **Seminarieomgång 2 (samma som ovan)**
- 14.30-15.00 **Kulturinslag**
- 15.00-15.30 **Kaffe**
- 15.30-16.15 **Estradsamtal med kompletterande frågor och förslag**
Sakkunniga, samtalsledare, äldreföreträdare och förtroende valda från landsting och kommuner
- 16.15-16.30 **Avslutning**
Ordförande Anders Öberg sammanfattar dagen och tackar för beredningen.

Anmälningssblankett till Äldreting i Boden 28/11

Fyll i och skicka in anmälan till nedanstående adress **senast 3 november**.
OBS! Begränsat deltagarantal. Max 150 personer. Först till kvarn gäller.
Du får bekräftelse efter anmälningstidens utgång.

Jag anmäler mig till Äldretinget i Boden den 28 november.

Namn:	
Postadr:	
Postnr:	
Ort:	

Mitt telefonnummer:.....

Min mailadress:.....

Det finns möjlighet att anmäla sig till två seminarier.

Ange i följande rutor Ditt förstahandsval med 1 och Ditt andrahandsval med 2.

Jag vill delta i följande seminarier:

- Vårdkedjan med patienten i centrum
- Lindrande vård i livets slutskede
- Folkhälsa och livskvalitet för äldre
- Boende för äldre

Övrig information som kan underlätta för arrangören

Här kan Du ange önskemål om till exempel särskild kost på grund av allergi

.....
.....

Faxa eller skicka anmälan så att vi har den senast den 3 november

Faxas till: 0920-28 44 48

Skickas till: Norrbottens läns landsting, Anders Renström, 971 89 Luleå

Du kan också anmäla Dig på vår webbsida. www.nll.se/beredningmitt eller på talong i Annonstidningen vecka 42

Hälso- och sjukvårdsberedning Mitt

Utvärdering av äldretinget i Boden

Utvärderingen gjordes i omedelbar anslutning till äldretinget. Deltagarna fick besvara nedanstående frågor med kryssvar. Totalt antal svar: 57 st.

Fråga 1: Vad är ditt helhetsintryck av äldretinget i Boden?

Mycket gott	Gott	Någorlunda	Dåligt	Mycket dåligt
30 st	21 st	3 st		

(3 st inget svar)

Kommentarer:

- Mycket bra och förtydligande föredragningar
- Respekt för frågor och sakliga svar
- Bra organiserad, god mat + kultur
- Mycket informativt
- Intressant, synd att det inte går att trolla
- Hoppas att politikerna tar till sig av vad som framkommit
- Mycket prat lite besked
- För lite tid för diskussion
- Många var där för att få gratis mat
- Alla medverkande var mycket bra och tydliga
- Önskar uppföljning av tinget. Vad händer sen?
- Bör återkomma vart annat år
- Lärorikt, Bra avslutning

Fråga 2: Fyllde seminarierna Dina förväntningar?

Helt	Nästan helt	Nästan inte alls	Inte alls	Vet ej
30 st	22 st	1 st		

(4 st inget svar)

Kommentarer (bra)

- Bra engagemang från frågande och svarande
- Mats Weström person och arbetssätt
- Organisationen av tinget
- Bra information om nutid, möjlighet att lämna egna synpunkter
- Föreläsningarna, att läkare och inte bara politiker fick komma till tals
- Lätt att uppfatta, bra frågor
- Föredragshållarna fick genomgående bra kritik

Bilaga 2:2

• **Kommentarer: (mindre bra)**

- Tidsbrist
- Frågor fick inga svar
- Några hamnade utanför aktuellt seminarium
- Intressant att höra om framtiden men för mig var nuläget mer angeläget

Fråga 3: Fick du komma till tals?

Helt	Nästan helt	Nästan inte alls	Inte alls	Ej aktuellt
28 st	16 st	1 st	1 st	8 st

(3 st inget svar)

Kommentarer:

- Det beror på en själv
- Alla som ville fick komma till tals
- Det jag ville framföra sades av någon annan
- Ja om jag ville
- Bra ordning av vem som begärde ordet
- Tiden för kort
- Svårt styra ämnet p.g.a. tidsbrist
- Dialogen mellan olika parter är viktig
- Fick fram den information som gällde vid frågorna
- Lyssnade mest
- Hade fler frågor att framföra
- Jag lämnade mitt förberedda bidrag i skrift

Fråga 4: Var Äldretinget ett bra initiativ?

Mycket gott	Gott	Någorlunda	Dåligt	Mycket dåligt
43 st	8 st	5 st		

(1 st inget svar)

Kommentarer:

- Får gärna komma liknande ting
- Det beror vad som kommer ut av det
- Intressanta ämnen som blev belysta
- Hoppas det återkommer
- Ser gärna en fortsättning
- Får gärna komma liknande ting
- Landstingspolitiken i allmänhet fanns inte utrymme för
- Det kändes som jag blev delaktig

Beredningens kommentarer

Sammanfattningsvis blev det övervägande positiva reaktioner från deltagarna. Man verkar uppskatta att beredningen kommer ut bland medborgarna vilket också upplevs som inspirerande av ledamöterna i beredningen.

Beredningen kommer att göra en analys av vad som kan förbättras för att bättre kunna planera ett eventuellt framtida nytt stort arrangemang.

Deltagarförteckning Äldretinget i Boden

Incheckn.l. Deltagare			Förmiddag				Eftermiddag			
Förnamn	Efternamn	Ort	Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4	Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4
1	Ingrid	Aarflot	G						X	
2	Gertrud	Ahlander	Boden	X						X
3	Gunborg	Andersson	N N-sel				X		X	
4	Gärd	Andersson	Boden			X				X
5	Yvonne	Aronsson	Luleå		X		X			
6	Siv	Berg	Boden	X					X	
7	Folke	Berg	Råneå				X			
8	Sixten	Berg	Boden				X	X		
9	Judith	Berggren	Boden					X		
10	Mildred	Bergh	Råneå		X				X	
11	Britt	Bergman	Luleå			X	X			
12	Stig	Bernhardsson	Luleå	X					X	
13	Estrid	Björnfot	Råneå		X		X			
14	Signhild	Borglind	Luleå			X	X			
15	Anders	Borglind	Luleå			X	X			
16	Ulla	Boström	Boden			X	X			
17	Bengt	Bäckström	Luleå				X	X		
18	Inga-Britt	Carlberg	Luleå		X					
19	Borghild	Carlqvist	G-stad			X				X
20	Viola	Carlsson	Boden				X	X		
21	Bertil	Carlsson	Boden				X	X		
22	Dagny	Claeson	Boden	X					X	
23	Kjell	Claesson	Boden			X	X			
24	Astrid	Dahlberg	Boden	X						X
25	Bertil	Degerlund	G-byn				X		X	
26	Bengt	Ek	Boden			X				X
27	Edit	Eklund	Boden			X				X
28	Ivar	Eliasson	Boden		X				X	
29	Helena	Eliasson	Boden		X				X	
30	Stina	Elming	Boden	X					X	
31	Uno	Engström	Boden	X						X
32	Marit	Engström	G-byn				X	X		
33	Carl-Rune	Eriksson	Boden			X				X
34	Ann Sofi	Eriksson	Boden			X		X		
35	Signe	Eriksson	Luleå			X	X			
36	Hans	Fingal	Luleå				X	X		
37	Olle	Fors	Luleå			X	X			
38	Lisa	Forslund	Boden				X	X		
39	Torsten	Fredriksson	Boden	X					X	
40	Ruth	Gabrielsson	Boden			X				X
41	Anna-Greta	Gladh	Råneå		X				X	
42	Britta	Granström	Harads		X				X	
43	Laila	Hansson	Boden		X					X
44	Birgitta	Hansson	S.S-byn				X	X		
45	Margareta	Hansson	G-byn				X			
46	Åke	Henriksson	Luleå				X	X		

7 APRIL 2004

Förnamn	Efternamn	Ort	Förmiddag				Eftermiddag			
			Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4	Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4
47 Sigrïd	Holm	Luleå			X		X			
48 Manuela	Isaksson	Boden	X					X		
49 Berit	Jansson	Luleå			X		X			
50 Stig	Johansson	Luleå	X							
51 Eskil	Johansson	Råneå			X					X
52 Hans	Johansson	Boden		X						X
53 Eric	Johansson	Boden	X					X		
54 Gudrun	Johansson	Boden	X					X		
55 Martin	Johansson	Luleå				X		X		
56 Kurt	Johansson	Boden			X			X		
57 Elsa	Jönsson	Luleå				X	X			
58 May	Karlsson	Luleå				X		X		
59 Britt-Marie	Klang	Harads		X					X	
60 Berit	Krohn	Luleå	X						X	
61 Sven E	Lager	Boden			X					X
62 Irma	Lager	Boden			X					X
63 Eva	Lantz	Boden		X					X	
64 Sonja	Lantz	Råneå				X			X	
65 Ingrid S	Larsson	Boden			X					X
66 Elov	Larsson	Luleå		X						X
67 Eva	Larsson	Harads			X					X
68 Gudrun	Larsson	Luleå	X						X	
69 Doris	Larsson	Luleå				X	X			
70 Sven-Erik	Lindberg	Boden			X					X
71 Ruth	Lindberg	Boden			X					X
72 Ragnhild	Lindberg	Luleå	X					X		
73 Else Britt	Lindblom	Luleå	X						X	
74 Nils	Lindmark	Luleå			X		X			
75 Ruth	Lundberg	Boden	X						X	
76 Sigrïd	Lundholm	Boden			X					X
77 Bertil	Lundin	Boden	X						X	
78 K A	Lundmark	Luleå	X						X	
79 Ann-Mari	Lundmark	Luleå				X		X		
80 Mary	Lundqvist	Boden		X					X	
81 Iris	Lundström	Boden				X				
82 Martin	Lundström	Boden				X	X			
83 Alf	Lövenborg	Luleå	X						X	
84 Ingegerd	Markstedt	Boden			X					X
85 Stig	Markstedt	Boden			X					X
86 Malin	Morin	Luleå		X					X	
87 Stig	Moritz	Råneå				X			X	
88 Erik	Navara	Luleå	X					X		
89 Estrid	Nilsson	Boden	X							X
90 Tora	Norberg	Boden		X					X	
91 Edith	Nordlund	Boden	X						X	
92 Anne	Nordqvist	S.S-byn	X					X		
93 Bror	Nordqvist	Luleå	X					X		
94 Reinhold	Nygren	Luleå	X							X
95 Gerd	Nyström	Boden		X					X	

7 APRIL 2004

Förnamn	Efternamn	Ort	Förmiddag				Eftermiddag				
			Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4	Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem 4	
96 Linnea	Nyström	Boden			x		x				
97 Gullan	Näckstam	Boden	x						x		
98 Gösta	Olofsson	Boden			x						x
99 Inga-Britt	Olsson	G-stad		x					x		
100 Ingrid	Olsson	G-stad			x						x
101 Ingrid	Paulsson	Boden	x						x		
102 Karl-Erik	Perdal	Luleå	x						x		
103 Gunilla	Petterson	Niemisel				x			x		
104 Gullan	Rosenstam	Råneå			x			x			
105 Britt	Rylander	Boden		x							x
106 Gösta	Rylander	Boden		x							x
107 Febe	Rönqvist	Boden	x								x
108 Kaj	Sandman	Boden	x								x
109 Stig-Ove	Selberg	Boden				x	x				
110 Bert	Selström	Boden			x						
111 Ragnar	Simonsson	Luleå				x	x				
112 Kurt Erik	Strand	Boden		x						x	
113 Margareta	Sundén	G-stad			x						
114 Tage	Sundgren	Boden	x								x
115 Astrid	Sundström	Luleå			x		x				
116 Lilian	Svanberg	Boden	x							x	
117 Eric	Thomelius	Harads	x							x	
118 Ivan	Thorell	Luleå		x							x
119 Judit	Torikka	Luleå	x							x	
120 Irene	Wahlberg	Boden				x		x			
121 Barbro	Wikberg	Boden		x							x
122 Ola	Wikberg	Boden	x							x	
123 Runo	Wikström	S.S-byn			x		x				
124 Annalisa	Wuopio	Luleå	x					x			
125 Ingrid	Yttling	Boden		x						x	
126 Alice	Åberg	Boden	x							x	
127 Eric	Åberg	Boden	x							x	
128 Torsten	Åhlander	Luleå	x							x	
129 Valter	Åström	Luleå			x		x				
130 Lars Erik	Öhman	Boden		x						x	
131 Ulla	Öhman	Luleå			x		x				
132 Curt	Öhman	Luleå			x		x				
133 Ruth	Östlund	Boden				x		x			
Totalt:			41	25	39	26	31	19	44	33	
Rum:	For.A	Kl.r A	Folkan	For.B	For.A	Kl.r A	Folkan	For. B			
Sakk:	MW	SS	AG	MP	MW	SS	AG	MP			
Samt.led	KH/BIP	MN/CB	EA/EB	CL/NE	KH/BIP	MN/CB	EA/EB	CL/NE			
Moder.	Britt Westerlund										
Värd:	Anders Öberg										